

MISVÆKST

Fantastisk foto-empowerment med børn opvokset i Calcuttas bordeller

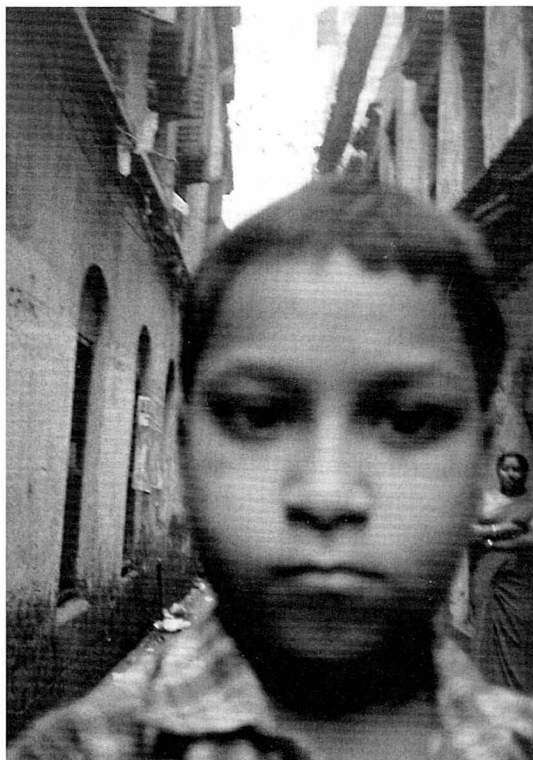

Foto af Avijit

Benny Lihme anmelder:

Zana Briski:
BORN INTO BROTHELS.
Photographs by the Children of
Calcutta.

Umbrage Editions, 104 s.

Bestilles via: www.kids-with-cameras.org
(fungerer også som on-line galleri,
hvor børnenes billeder kan købes).

New York fotojournalisten Zana Briski tog i 1998 til Sonagachi, det største "red light district" i Calcutta. Hun ønskede at forstå sexarbejdernes liv indefra ved simpelthen at leve blandt dem. Efter måneders anstrengelser i en labyrint af smalle passager, gyder og korridorer, gik en bordelejer med til at leje et værelse ud til den amerikanske fotograf. Hvorefter der igen gik lang tid, inden de første prostituerede fik tillid til Zana Briski.

De eneste der umiddelbart accepterede fotografens tilstedeværelse, var de prostitueredes børn. På trods af deres utallige pligter (passe mindre søskende, hente vand, lave mad, gøre rent osv) i dette faderløse undersamfund, havde de også tid til en sund legende nysgerrighed overfor Briski's apparatur. En nysgerrighed som hun fandt så fascinerende, at hun i forbindelse med sit næste ophold i Somagachi bragte 10 "point-and-shoot" kameraer med sig. Udvalgte en gruppe af de kvikkeste 8-12 årige børn og satte sig for at lære dem at fotografere og dokumentere deres eget liv.

Zana Briski kunne ikke vide, at dette var begyndelsen på en ændring af hendes eget liv. Hun stoppede stort set med selv at fotografere for at koncentrere sig om at oplære og undervise børnene i fotografi. Børnenes interesse og talent overrumplede new yorkeren og førte hende ud i et flerårigt regulært Paulo Freire alfabetiseringsprojekt. Blot var det ikke ord og brasilianske analfabeter, men billeder og indiske bordelbørn det drejede sig om.

Mens vi herhjemme fører teoretiske diskussioner om begrebet social arv, stod Zana Briski overfor en kynisk konkret virkelighed, hvor ikke mindst pigerne i en alt for tidlig alder var forudset til at skulle arve moderens utaknemmelige erhverv. Et sted skulle pengene til familiernes overlevelse komme fra, og emsige bordelejere var dem, der stod lige for som udbydere af et "lønarbejde".

Zana Briski er på ingen måde en model af Moder Teresa, endsige en Jakob Riis-figur. Hun

har ikke slået sig op som reformator i større målestok, men "blot" som en start koncentreret sig om at hjælpe de kvikkeste og mest vedholdende af hendes egne fotoelever ud af elendigheden. Fotoklasserne kom således til at tjene som social trampolin for flere af børnene, der på trods af ekstremt besvær i det kasteopbyggede og bureaukratiske Indien blev optaget på forskellige kostskoler. Briski skulle i øvrigt ikke kun slås med bureaukrater, men også med børnenes mødre, der enten var ambivalente eller i nogle tilfælde direkte obstruerende ved udsigten til at skulle give afkald på en del af familiens fremtidige forsørgelsesgrundlag.

Alt dette kunne jo godt være en socialhistorie i sig selv. Når den er blevet til mere end det, faktisk en verdenssensation, skyldes det selvfølgelig børnenes fotografier. Som har overrumplet også mange professionelle ved deres nysgerrige og afsøgende følsomhed, hyppigt med overraskende skæve og/eller poetisk-fortryllende vinkler på den helt nære virkelighed, som har været børnenes motivkreds.

På et tidspunkt står der dog "vidvinkel" på programmet, idet Briski arrangerer en udflugt til det åbne hav, som børnene ikke tidligere i deres liv har set, på trods af at Calcutta faktisk ligger ved havet. Men ellers er børnenes motivverden det helt nære: dem selv, deres venner, små søskende, beskidte tallerkener, en kat på et tag osv. Kun enkelte af børnene har turdet bevæge sig uden for bordel-reservatet (se f.ex. Pujas billede af møde med gammel mand på fortov).

Det kan være vanskeligt at adskille fotografierne fra fortællingen om dem, der har taget dem. Alligevel, rent fotografisk er der en kvalitetsmæssig puls og værdighed over denne dokumentation af en verden, som vi ellers ikke ville vide noget om.

Oprindeligt faldt jeg over projektet

på en af de danske tv-stationer, som viste den dokumentarfilm, som Briski har lavet sammen med film-dokumentaristen Ross Kauffman. En sørgelig, smuk og bevægende tv-dokumentar som ganske overrumplede mig i situationen som uforberedt zappende tv-seer. Da jeg var kommet til hæfterne, overvejede jeg kort, om jeg mon i et svagt øjeblik var blevet forført af en gang følellesporno.

Et gensyn med filmen i New York august 2005 fjernede dog al tvivl: dette er en helt usædvanlig vellykket og stærk dokumentarfilm om nogle verdensbørns kamp for "Vejen til livet" (for nu at parafasere den store sovjetiske pædagog Anton Makarenko). Filmen blev vist i forbindelse med en udstilling af børnenes fotografier på the School of the International Center of Photography, og kan nu købes som DVD.

Det hele er hen af vejen blevet meget stort. Børnene har været på triumftog til New York og deltaget i ferniseringen i forbindelse med udstillingen af deres billeder og det største af talenterne, Avijit, blev af the World Press Photo Foundation i Amsterdam inviteret til at sidde i Børnejuryen dér. Dokumentarfilmen har stort set vundet alle de dokumentarfilmpriser, der er værd at vinde, og Kids With Cameras er ved at udvikle sig til en verdensomspændende NGO.

Morale? Enkelt personer kan gøre en forskel og børn kan fotografere . . .

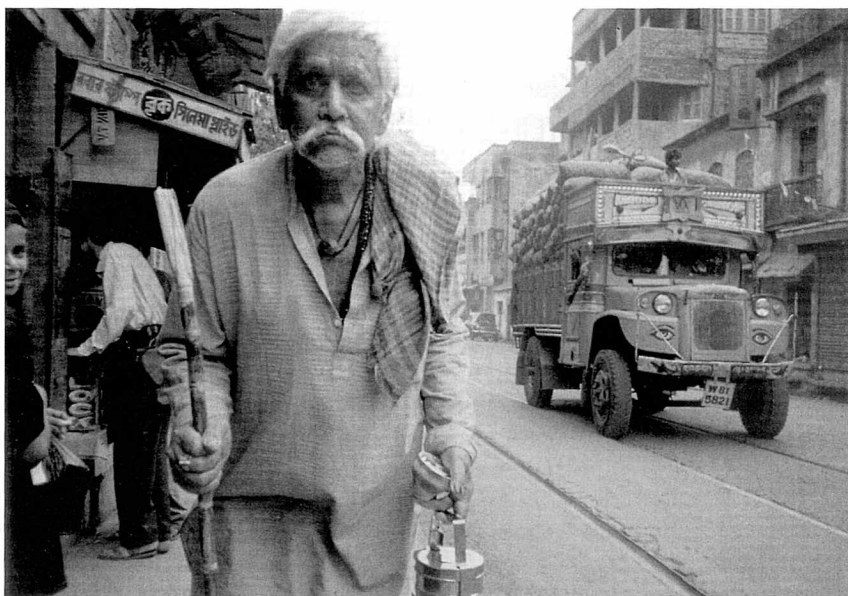

Foto Puja